

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

„Az iparilag fejlettebb ország a ke-
vésebb fejlettnél saját jövője képét
mutatja.” (Marx.)

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

No. 6. szám. Vol. VI. évfolyam. New York, 1908 január 21. Egyes szám ára 2 cent.

Amerikai és európai szocializmus.

Irta Szabó Ervin.

— Mutatvány a Népakarat Naptárból. —

A Népszavát Amerikában is olvassák. Nézetek, ítéletek Amerikáról és az amerikai szocializmusról bizonyára befolyásolják az ottani elvtársakat. Ha az amerikai magyarak egyelőre keveset lendítenek is az amerikai szocializmuson, valamiképp, közvetve, a Népszava mégis befolyásolja általuk azt. Azért nem könnyös, hogy ír Amerikáról.

A minap az olaj-trösztre kirótt huszonkilenc milliónyi bírságról emlékezett meg. Ez alkalommal Rockefellerert gazembernek mondta. Aztán azt írta, hogy Harriman is igazi amerikai gazember. Több tröszt-magnásról ezuttal nem volt szó, különben nyilván azokkal is hasonlóan bánt volna el.

Meg kell vallanom, én nem tudom egészen biztosan, hogy Rockefeller, Harriman és társai csakugyan gazemberek-e? Épp oly kevésbé, a mint nem tudom, hogy hősök-e, ipari királyok, tüneményes gazdálkodó geniek-e, stb. a nekik — azt hiszem — a milliómosokat nevezni szokták. Lehetőségek tartom, hogy akad közöttük lángeszű ember is, és akad gazember is. Mindelképp azonban kevés közöm van nekem, szocialistának.

Szocialista lévén, óvatosabban bánok a morális ítéletekkel. Szeretek emlékezni Marxnak a szavaira, hogy a meglévő szociális viszonyokért nem okozhatunk egyes embereket, hanem a gazdasági termelés tendenciáit kell visszavezetnünk a bajokat, a nyomorúságot, a zsarolást — tehát a trösztök monopóliumát és zsarolását. Ezután arra is gondolok, hogy egész erkölcsi létünket, minden morális ítéletünket mily kenyérszerűséggel szabja meg helyünk a gazdasági termelés rendjében, vagyis osztályhelyzetünk. Abszolút, vagyis az emberiség egészére mindenkor érvényes morális ítéletünk alig van. Ellenben el lehet mondani, hogy számtalan cselekedetet jónak és szépek tart a proletár, a mit a burzsoá rossznak és csúfának kell, hogy tartson. És viszont. Miért? Mert az ő osztályának nézőpontjából állapítja meg — és kell, hogy úgy állapítsa meg — mi a jó és mi a rossz. Például a sztrájkterület bűnösnek ítéli a szervezett munkás, holott a munkáltozó szintén derék ember. Viszont azt a gyáros, a ki a maga jószándójából javítja munkásai helyzetét, a szervezett és harcban álló munkáltozó árulónak fogják minősíteni, pedig a munkások lapjában nagyon megdicsérik. Hát nem nevetésgazdag ilyen körülmények közt morális klasszifikációt osztogatni?

Ezért sokkal jobban tennek, ha csak a magunk körében állítanak fel morális korlátokat cselekvésünk számára. Én például igen súlyos bűnnek minősíteném annak a munkáshivatalnoknak a tettét, a ki munkástársai filléreit elcsikkasztotta, vagy azért, a ki harcban álló társai szolidaritását megbontotta, vagy a szocialista moral más alapelve ellen vétett: — de a szervezkedő munkásokat kizáró, avagy a kisebb kapitalistákat fölfaló, trösztöket alapító kapitalistákat ezért nem nevezném gazembernek, hanem csak akkor, ha általános érvényű, morális meggyőződéseket sértettek volna meg, például gyermekeket rottantak, vagy örökbecsű tudományos vagy művészeti kincset pusztítottak volna. Minden egyéb a szociális, az osztályharc következménye, és mi, a kik akarjuk az osztályharcot, nem akarhatjuk azt a nélkül, hogy a másik fél is harcoljon. Mi sztrájkolunk, ők kizárnak. Így van ez rendjén. **Cset la guerre.**

De — mondhatja valaki — azok az emberek mesterségesen megdrágítják az élelmiszereket. Nyomor és nélkülözés jár nyomukban.

Mindaz igaz, de gazdaságunk ezt is csak olyan szociális világnézetből minősíthetjük, a mely a jövedelem-megosztás egyenlőségére alapítja összes szociális követeléseit. Tehát a fogyasztókra, nem a munkásosztályra. Minden emberre tehát — a milliósos bankérra és az ezerhollas birtokosra is, mert ezek is fogyasztók — nem pedig a munkásosztályra.

Volt és van ilyen szocializmus. De van másik, a mely a gazdasági termelésre alapította követeléseit. És a termelő, a gazdasági termelést végző osztályra: a munkásosztályra.

Ez a marxista szocializmus. Röviden: a marxizmus. A melyet sokan hallanak, de még mindig kevesen értenek.

Marxista létemre azt mondanám Amerikában (és Európában is, ha Amerikáról írnek, és ha nem is mondok ezzel semmi újat): A kapitalista termelés fejlettségének legmagasabb fokát az Egyesült Államokban érte el. A legtöbb iparágban beteljesedett Marx sokat vitatott jóslata: a termelés néhány ember kezében kon-

centrálódott. Ha ezt az állapotot nem a fölfalt listókés, sem nem a csak szűkös, közvetlen gazdasági érdekét látó trade-unionista, sem a moralista és filantrop szemével nézem, hanem azzal a tudattal szemlélem, hogy a termelés rendjének alakulása a társadalmi fejlődés rugója, akkor nem átkozodom, nem szitkozodom, hanem örömmel konstatoálom: Ime, közel az idő, a mikor a munkásosztály örökébe léphet a burzsoázianak. A burzsoázia kifejezett és arra a fökra emelte az ipari termelést, a melyen önmagát is fölöslegessé teszi. Hiszen senki sem hiszi, hogy a termelés szempontjából van még szükség Rockefellerre és társaira. Megalkotván és a nemzeti termelés legfontosabb ágaira végig alkalmazván a tröszt-formát, társadalmi missziójuk beteljesedett. További létezésük fölösleges, a fejlődés akadályai. A munkásosztályon a sor, hogy az egyes, és pedig főként a koncentrált iparágakon belül és azokon túl is szervezkedjék, tagjait az új rend szükségességének, hasznának és lehetőségének tudatával, szépségének, nagyszerűségének ideáljával megtöltse, a harcra iskolázza és ezen felvilágosított, lelkesedő és iskolázott tömegből — saját kebeléből — alkossa meg a szerveket, a melyek a termelés új rendjét az összes termelők nevében, általuk és számfukra szervezzék és vezessék.

És ezzel végre elérkezünk értekezésünk tulajdonképpeni tárgyához. Az amerikai szocializmust akartuk az európaival összehasonlítani. Erre szükségünk volt a trösztökre és a gaz milliómosokra. Mert valóban ő általuk különbözik az amerikai szocializmus helyzete az európaiétól, ők adják meg annak egészen különleges lehetőségeit és szabják meg különleges harmadját, közvetlen céljainak és eszközeinek sajátosságait.

Mi foglalkoztatja a szocialista pártokat Európában? Legelső sorban a politikai demokrácia intézményeire folytatott küzdelem. Az általános választójog, a parlamenti kormányzat, az egyház és állam szétválasztása, a bürokrácia és a militarizmus összerontása, a feudális privilegiumok eltörlése, stb., stb. Majdnem kivétel nélkül olyasvalami, a mi tulajdonképpen a burzsoázia érdeke és az ipar és kereskedelem szabad fejlődésének és uralomra jutásának útját hivatott megnyitni. Kétségtelen ugyan, hogy a munkásosztály érdekeit is melyen érintik ezek a kérdések. Mindazonáltal alig lehet kétség, hogy ezek a harcok olyan elemekkel keverik a küzdő munkásosztály ideológiáját, a melyek igen alkalmasak arra, hogy sajátos helyzetéből fakadó, **tiszán szocialista** világnézetet elhomályosítsák, sőt háttérbe szorítsák és egészen elföljék.

A politikai és polgári szabadságjogok — mert hiszen ezokról van szó: a kormányzatban való részvétel, a vélemény, a vallás, a saját szabadsága stb., a munkásosztály számára is szükségesek a követelésük magától értetődő. Bebizonyult azonban, hogy még arra sem elegendők, hogy a munkásosztály gazdasági harcának az államhatalom beavatkozásától mentes folyását biztosítsák. A legdemokratikusabb államokban is félrelökik a törvényekkel biztosított szabadságjogokat, mihelyt a munkásosztály gazdasági harcra a munkáltozókat egészének vagy egyes hatalmasabb csoportjának gazdasági érdekeit veszélyezteti s csak a munkásosztály szervezett gazdasági hatalma a gát a részleges gazdasági egyenlőség ellen.

Ha a munkásosztály energiáinak túlnyomó részét mégis ezen szabadságjogok folytonos újrakívására fordítja, nekünk, kik nem hiszünk, hogy tömegmozgalmak tévedéseken alapulhatnak, avagy mesterségesen csinálhatók, volnának. — szükségképp arra a következtetésre kell jutnunk, hogy Európában az ipar fejlettsége alacsonyabb, semhogy a munkásosztály sajátos harcának ideje a szocialista termelés rendjéért elérkezett volna. Ezek a harcok szükséges előkészítői a későbbiek. S a kérdés csak az, hogy mikor és mily mértékben érkezik meg a kapitalista társadalom végső mentvárai elleni küzdelem zártkészsége.

Az Egyesült Államokban — úgy látszik nekünk — ez az állapot már elérkezett. A hűbér, a militarizmus és bürokrácia nyugét teljesen nélkülözvén, minden politikai jog és szabadság birtokában, az amerikai burzsoázia szabadon fejlesztette ki gazdasági és politikai uralmát, a melyet a tröszt-magnások most kényszerülnek betetőzni a termelés végső koncentrációjával. Minden marxista kell, hogy nélkülözhetetlen társadalmi misszió teljesítését lássa bennük.

Ezel szemben a szocialistáknak csak egy feladatuk lehet Amerikában. Minthogy alig lehet kétség, hogy a politikai demokrácia magában még a munkásosztály pusztá mozgási szabadságát sem biztosítja, nemhogy eszköze és útja lehessen a "proletárság diktatúrájának" és a kapitalista társadalmi rend átalakításának: összes agitatorikus erejüket a munkásság gazdasági szervezeteinek erősítésére és a szocialista feladatok megértésére kell fordítaniok. Az amerikai munkásság csak azon mértékben fog az állam és a trösztök ellenében érvényesülni és úgy közvetlen gazdasági, mint szociális követel-ei útján előre haladni, a mennyiben gazdasági szervezetei ellenállónak és erőssé teszik.

Teljesen hibás álláspontunk volna a szocialistáknak, ha például a trösztök állami rendszabályozását követelnék. Visszaesés a szűk trade unionista nézőpontra, egyuttal a középosztály, a kisebb kapitalisták szekereinek toléása: a mellett lehetetlen, mert a gazdasági fejlődés irányával ellentétes, öngyilkos politika.

Nem! Hadd erősödjének a trösztök, hadd koncentrálják a termelést minden ágon! Amal könnyebb lesz az átmenet a szocialista termelésre, a munkásosztály annál könnyebben helyettesítheti a termelés mai vezetőit a maga szerveivel.

Ez persze távolról sem jelenti, hogy a munkásosztály a trösztök zsaroló és fosztogató tevékenységének minden fázisát részvétlenül szemlélje, vagy akár elősegítse.

A munkásságnak erősen össze kell tartania és erősen kell harcolnia, hogy a trösztöket azon a határon belül tartsa, a hol már a munkásosztály kellő megélhetésének és szervezkedésének alapjait bolygatná. Elnyomorodott és szervezeten munkásosztály képtelen volna a szocialista termelés létesítésének nagy feladatával megküzdeni. És azt hisszük, hogy csak ennyire a kívánása és megtartása talán már a legközelebbi években véres harcokban, valóságos lokális forradalmakba fog kerülni; harcba és vérbe, a mi osztályhelyzete és szocialista feladatait tudatát fogja felébreszteni az amerikai munkásságban és osztályszervezetének és osztályharcának legerősebb kovásza lesz.

Ebben a harcban a milliónyi amerikai magyarnak becsületesen ki kell vennie részét.

A RENDSZER.

Cincinnatirol szólnak e sorok, a hol százakat számláló gyárak romlott levegője és gyilkoló kerekék közt töltötték szorgalmas munkálkodás mellett életük javát proletár testvéreink.

A hol a pompát, fényűzést, a társadalmi javakat állították elő, a hol — mint az egész világban mindenütt, — a kultura előharcosai valának.

A rossz viszonyok azonban Cincinnati sem kímélték meg és nap-nap után szüntek meg a gyárt nagy kéményei füstölőni. Egymástán álltak meg a zakatoló gépek gyilkos kerekéi, és egymástán számlálattalan, lelketlenül dobtak ki bennünket családainkkal együtt az ut közepére, kivette a nyomorok.

Miért? Talán azért, mert továbbra nem bírják munkaerőnket kisajátítani, vagy azért, hogy talán ezentul ők fogják a rabigát a nyakukba venni, mert már megcsajánlák a munkásosztályt, hogy elég idő öta szenved a járom alatt? Oh nem! Hanem megint bekövetkezett Marxnak állítása a túltermelésről és vele a polgári társadalom csődjéről. Bekövetkezett a válság, a melyet ma mi munkások igen megérezzük és meg is fogjuk meg a jövőben is izelni, ha szervezetenek leszünk.

Idáig dolgoztunk az éjjelt is nappallá téve, hosszú munkaidő mellett, rossz bánásmódot el-türve, csekély munkabérral mellett.

Kitaszítottak a társadalomból, elrabolták munkánk gyümölcsét a lelketlenek. A pompát, fényűzést kiváltságalkba kerítették, a kincseket és javakat fölhalmozták, holott mi, kik elő-állítottunk azokat, rongyokban jártunk család-tagjainkkal együtt. Mindezekre képesek voltak a herék, de csak azért, mert munkástársaink nagy része szervezeten volt, vagy ha szerveze is volt, nem az osztályharc alapján, hanem a kiváltságos osztály érdekei szerint.

Csak egy pillantást vessetek, cincinnati munkástelevéim és le fog hullni a fátyol és tiszta képet láttok a gyalázatos társadalmi rendszerről és akkor tudtok gondolkozni, mert meg fogjátok látni, hogy csak magunkra hagyottak vagyunk. Hogy csak a munkásosztály tervszerű működése vezet a fölszabadtársa.

Tehát itt az idő, hogy szervezkedjünk, épp úgy mi is, mint az egész művelt világ munkássága; tömörüljünk a szocialdemokrácia vörös lobogója alá, hogy megvédhessük jogainkat és büszkének lehessünk emberi műveltségünk.

Egyesülésben rejlik az erő, erőben a hatalom!

Pályf János.

Hol van a szocialista társadalom?

Némelyek szerint közel. — Mások szerint a ködös távolban. — Van, a ki nem is hisz benne.

(S.) Hátborzongató, csúf idők járnak felet-tünk. A kevésbé fejlett agyu bémunkás is kénytelen kissé gondolkodni, mert a saját bő-rére tapasztalja, mennyire ki vagyunk szolgáltatva az uralgó kapitalista osztálynak; és bizony könnyen megértheti bárki fia, hogy a munkásosztály részére nem marad más teendő, mint a termelés eszközeinek birtokba vétele. Mert mindaddig, míg ez valóra nem válik, a termelés rendszertelen, anarchisztikus marad, a mennyiben nem a termelők szükségleteinek fedezését tűzi ki célul, hanem csupán a termelés eszközeit bitorló kapitalista osztály profit-éhségének kielégítését; mindaddig egy nagy tébolydühöz lesz hasonló az emberi társadalom, melyben a túlnyomó többséget képező munkásság nélkülözi az élet legszükségesebb javait, a mellett, hogy azokat bőségben termeli.

Tehát az egyetlen kínálkozó út a kibontakozáshoz — a termelés eszközeinek köztulajdon-ba vétele és a termelés egyedüli célja gyanánt mindnyájunk szükségleteinek fedezését kitűzni. Ezt akarjuk mi szocialisták. Csak hogy mikor érjük el ezt? Mikor? —

Erre a kérdésre többféle a válasz. Vannak, a kik tagadják, hogy valaha is lesz belőle valami. Ezekkel nem érdemes vitatkozni. Vagy olyan emberek, akiknek kellemes a mai állapot, mely téltenség mellett is jólétet nyújt számuk-ra, vagy pedig tudatlanok, s e mellett makacsok, nem akarva látni a társadalmi fejlődés útjait és irányát.

A szocialista tudja, hogy a jövő kívánatos társadalmi rendje szükségszerűképp és elkerül-hetetlenül valósággá válik, mihelyt a mai kapita-lista termelő rendszer eljutott fejlődésének csuespontjára. Hogy pedig ez milyen messze van? Az Egyesült Államokban igenis közel. Hamarosan oda jutunk ebben az országban, hogy a kapitalista termelés teljesen kátyuba kerül, melyből többé nem lesz képes kikécmeregni. Daniel de Leon egy évtizedet számít erre, sőt Upton Sinclair legújabb művében („The Industrial Republic”) még ennyit sem; szerinte 1913-ban fog bekövetkezni a nagy társadalmi forradalom.

Igaz, hogy magában az a tény, hogy Sinclair pontos dátumot ad, már magában is bizalmatlanságot kelt; csupán mint jellemző adat hoztam fel az ő jóslatát. Kétségtelen azonban, hogy a ki csak egy kicsit is törődik a tényekkel, egy kicsit is látja ez ország gazdasági fejlődését és annak tényezőit, biztos lehet benne, hogy egy emberöltőn belül elpusztul itt a kapitalizmus. Elpusztul, a mint elrohad a túlerett gyümölcs. Felemészti önmagát.

De vannak emberek, akik magukat szocialistá-nak nevezik és keréken tagadják a mondat-takat. Ezek azt állítják hogy a szocialista társadalom megvalósulása a bizonytalan távolban lebeg valahol. A szép jövő mézét ívegen át nyalaltják a sinylődő berrabszolgával, sőt hatá-rozottan olyan formán tesznek, mint a falusi asszony, a mikor véka kukoricát csörgetve csalogatja maga után a malacot, hogy aztán nek alá vigye. Ezek a „szocialisták” ilyképen tesznek a munkásnéppel. Ők a „vezérek” a kik a kukoricát csörgetve bolondítják a munkásnépet maguk után — a szocializmus útjával ellenkező irányban. Mert ezeknek az urak-nak kellemes a mai állapot, nem ohajjtják változást. A kapitalisták szolgái. A munkást al-tatószérről méregzik: „Ne is ábrándozz édes hívem valami jobbról, mert az messze van, messze. . . messze. . .”

A hirdett Milwaukee-i Victor Berger egyik tipikus képviselője ennek a fajtának. Ez a bácsi szó szerint ezt mondja:

„Szocializmus lesz a jövő civilizáció epochának a neve. Azt nem lehet egy év alatt bevezetni, de még egy generáció alatt sem.

Senki sem tudná megnevezni azt az évet, de még a generációt sem, amikor a nagy uri korszak kifejlődött. Senki sem tudná megnevezni az évet vagy generációt, amikor a kapitalizmus kezdte uralni a világot. Hasonlóképpen a szocializmus sem érkezik meg egy bizonyos napon vagy időszakban.”

Tehát kedves munkástelevérem, ne várd egyhamar sorsod javulását. Berger ur szerint tán még unokád is éri meg a jobb jövőt. Sőt csak súlyosbodik a helyzet. Hiszen Berger ur is mondja, hogy 1913-ra még a mostaninál is súlyosabb válság várható. De azért ne merj arra gondolni, hogy fel kell borítani ezt a „rend”-nek csufolt fejletlenséget. Sőt B. ur így szól hozzánk:

„...örületes dolog volna a néppel azt elhitetni akarni, hogy a következő krízis elseperné a kapitalista rendszert s behozná a szocialista társadalmat.”

Hanem egészen más a teendőnk. Berger ur megmondja azt is, hogy mi:

„Bocsásson a kongresszus kamatnélküli kölcsönpénzt ki az egyes államok, megyék, városok vagy helységek közt középítési célokra: például utakra, épületekre, iskolákra, hidakra stb., amelyekben a munkások union-bérrt kapjanak s a unio által elfogadott órák szerint dolgozzanak, direkt a helység részére, nem pedig contractorok (vállalkozók) részére.”

Szép a szó. De B. ur miért nem követel ilyesmit állandóan? Hiszen mindig sok-sok a munkanélküli ebben az országban, még „normális” viszonyok közt is.

No, de ne vesztegessünk sok szót erre a nevetéses ajánlatra, a mely csak porhintés. Berger ur is jól tudja, hogy ha a kapitalista társadalom roskadozni fog, maguk a mi ellenfeleink, a kapitalisták is meg fognak ragadni minden eszközt, hogy megtámogassák düledező várukat. Még az ő tanácsára sem fognak várni. De viszont ő is tudja, hogy az ily támogatás csak percenkig lesz hatással és a mi korhad, nem fog tőle megújulni. A szocialista társadalmat még az ő utmutatása alapján sem lehet el-tolni oda, ahova ő kívánja.

De Berger ur „tudós”. Azt mondja, hogy „a szocializmus nem érkezik meg egy bizonyos napon, vagy időszakban”. Vége egy pont, mely igaz, noha hamisítás céljaira használja B. ur. Hát bizony a szocializmus nem érkezik meg egy napon vagy évben. Már uton van sőt gyorsan közelebbi szemünk láttára. Utban van, hisz' „minden társadalomban benne él a jövő társadalom csirája”. De Berger ur is tudja ezt, csak . . . csak . . . Sőt a jövő termelő szervei már rendelkeznek, készülnek is, hogy mikorra a mai fejlettség elérj csuespontját, kezükbe vehessék a termelés rendszeres, észszerű irányítását. Mi az Industrial Workers of the World? Nem-e az a szervezet, mely a gazdasági forradalom chaosából kivetett, a mennyiben tagjait előre nevelte arra, hogy a termelés eszközeit kezükbe kell venniük? Mert bizony a munkásság nem várhatja holmi telegyűnő-köktől, hogy az ipar hatalmas gépezetének mikénti működését megszabják. Ahhoz kell egy csoport céltudatos, produktív munkás, mely hivatására előkészítve képes lesz a sokáig fél-revezetett és tudatlanságba sülyesztett tömeget magával vinni a rendszeres munkába.

Tehát nem pillanat műve lesz a szocialista társadalom megvalósítása. Mi már építjük. Embrióban már meg is van. Csak fejleszteni kell. De nem azzal, hogy a munkások előtt olyasmit tűzünk ki ideálul, a mit esetleg a ful-dokló kapitalizmus mint végső szalmaszálát fog megragadni!

Hanem legfőbb ideje, hogy a munkásnép az igazságot megismerje. A kik pedig az ilyen Berger-féle maszlagot magyarra fordították és vele magyar munkásokat butítanak, azok vagy tudatlanok, vagy ép oly fakirok mint Berger ur!

Ha fakirok, jó lesz ezt felismerni. A tudatlanság pedig nem mentés. A ki tanítani akar, előbb tanuljon. De a mig annyit sem tett, tart-sa a száját.

FIGYELEM, BIZALMI-FÉRFIÁK!
Folyó hó 26-án d. u. a órák a NÉPAKARAT helyiségében (51E East 6th Street) BIZALMI-FÉRFI ÉRTEKEZLET tartatik.
Tekintettel a helyzet fontosságára, felhivat-nak a szervezetek, hogy lehetőleg küldöttekkel képviseltesék magukat; azon szervezetek pe-dig, melyek távolság folytán ezt nem tehetik, indítványukat három nappal az ülés előtt be-terjeszteni sziveskedjenek.
A KÖZP. VEZETŐSÉG.

NEPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkaspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$2 00
Fél évre	1,00
Negyed évre	0,50
Európába	12 korona.

Egyes száma ára 2 cent.

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NEPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
516 East 6th Street, New York, N. Y.ARNOLD GONDA NATIONAL SECRETARY.
A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2cEntered as Second-Class Matter August 28, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Tuesday, Januar 21, 1908

BUFFALOBÓL.

December 28-án érkeztem Buffalóba iteni elvtársaim hívására. Még aznap este jól látogattott gyűlést tartottunk a Vámosy-féle teremben és utána megszakítás nélkül, 8 nap alatt még nyolc gyűlést, mindig élenk érdeklődés mellett, 28-án, szombat, a szocializmus céljait és útjait ismerttettem, 29-én a szocializmus ellenségeinek vádjait és ragalmait tárgyaltuk, hétfőn pedig a sajtóról volt szó. Kedden éjjel a Bauer-féle vendéglőbe mentem néhány elvtárs kíséretében, miután a tulajdonos már előre értesített, hogy sok magyar lesz együtt Szilveszter ünnepelni. Ugyis volt. Egy külön terembe gyűjtöttük az embereket és beszédet intéztem hozzájuk. Kiderült azonban, hogy hallgatónk német anyanyelvűek s némelyikük nem is ért magyarul. A magyarul értőkben f-lobbát a lelkesedés és kíváncsiságnak tartották az elhangzottakat német nyelven való megismétlését. Bár fölötte alkalmatlannak éreztem magamat nemet előadás tartására, a helyzet kényszerre alatt szívesen vállalkoztam erre is. Január 4-én, szombat este aztán nagy számu német anyanyelvű magyarországi munkás gyűlt egybe és beszédem eredményeképp megalakították a S. L. P. buffalói német brancsát. Huszonkét tag lépett be azonnal. Másnap már érintkezésbe léptünk az angol sec-tióval. Hanek elvtárs, szervező révén, ki minden megjelenést elvtársaim gyűlésén és elvállalta az új szervezet ügyeinek rendszeres mederben való megindítását. Az új szervezet és szövetségünk buffalói osztálya közti előrelátólag a legtegyezésesebb együttműködés fog kifejlődni, hiszen a két szervezet tagjai némi kivétellel többé-kevésbé megértik egymás nyelvét. A testvéri egyetértést mi sem jellemzi jobban, mint pl. a Pleunert-pár esete: Pleunert elvtárs ugyanis a német osztály tagja, mrs. Pleunert pedig a magyar szervezeté. Egyikük a Soc. Arbeiter Zeitungra, másik a Népakarat ra fizet elő.

Kedd és szombat között sem voltak téli nek. Szerdán délután a nő és szocializmus viszonyáról tartottam előadást tekintélyes számu hallgató előtt, kik közt 20-30 nő volt. Csütörtökön este havi gyűlés volt. Tizenkét új tag lépett be az alkalommal köztük négy nő is.

E havi gyűlés elhatározta a Népakarat legmesszebb menő támogatását. A szervezet tagjaira kötelezővé tette pártunk valamely lapjának előfizetését. A gyűlés 5 dollár utalt ki a központ részére: ebből 3 dollár felülfizetés, a többi a szervezői utra és naptártért ment.

Pénteken természetudományi kérdésekről tartottam előadást, vasárnap hasonlóképp. Hétfőn egy közeli községre rándultam (Tonawanda) körültekintés végett. Arra nem is gondoltam, hogy szervezett emberekre akadnak, mert előre informálva voltam már. A mit látam: álmós butaság. Még most sem elég éhesek ezek az emberek. Pedig rettenetes méretekben uralkodik a munkanélküliség. Az emberek nyugtalanok és vesztnek. De hiszen mit beszélnek arról, másutt sem különbek az állapotok.

A rossz anyagi helyzetet tekintve, elég szép számu — kilenc — új előfizetője akadt a Népakaratnak buffalói tartózkodásom ideje alatt. A Naptárt is sokan veszik és olvassák tanulsógos cikkeit.

Még befejezésül meg kell említenem, hogy csütörtökön — 9-én — este az I. W. W.-ról tartottam előadást, utána pedig különböző kérdésekről vitát folytattunk.

Buffalóban általában sok lelkesedést és buzgalmat láttam az elvtársak közt és abban a hitben távoztam, hogy az ottani szervezet utja a fejlődés, a haladásé.

Somogyi Mihály, szervező.

A HIENÁK.

Ki másról lehet szó ezen a címen, mint a polgári maszlághintókról? Mint semmi más alkalmat, egy a mostanában tömegesen előforduló bányászerecsételességeket sem mulasztják el, hogy azokból némi hasznot ki ne préseljenek a maguk számára.

Mint a hienák, úgy ők is a szerencsétlenül járt munkások százaikat hullám löködnök, felhasználva a bányászerecsételességeket — gyűjtésekre, melyek eredményei bizonyára az összes többi polgári magyar lap gyűjtésének sorsára jutnak. Springfield (Ill.)-ből írja egy elvtársunk: a közelmúlt nagy bányászerecsételesség hírére, a mit a Népakarat 71. száma is közölt, a polgári lapok gyűjtést hirdető közleménye után, itt a bányamunkások néhány dollárt gyűjtöttek vagy 15-16 dollárt, éppen jelenlétén a „Szabadság” részéről jövő valamint az ily gyűjtésekből elő egyéb lapok ízelmeire erősen rámutattam, s olyan határozatot hoztak e beszédem után, hogy a befolyt összeget nem küldik a „Szabadság” kezelésébe, hanem e sorok íróját utasították, hogy keressen módot a pénznek megbízhatóbb helyen való elhelyezésére esetleg puhatolja ki a segélyre szorulókat.

Igy ezuttal megmentettük a munkásilléretket a hienák karmai közül.

I. W. W.

A munka gyümölcse a munkást illeti.

ELVI ALAP.

A munkás-osztály és a munkáltató osztály közt semmi közösség nincs. Nem lehet bére mind-addig, míg éhség és nélkülözés tállható a dolgozó emberek millióit közt és az élet óvsz jai ama kevesek birtokában vannak, a kikből a munkáltató osztály áll.

E két osztály közt küzelemnek kell folynia mindaddig, míg az összes munkások tömörülnek egy politikai mint gazdasági ténis s birtokukba veszik a megérdemelt, az, a mit munkájukkal termelnek, a munkáltató osztály egyrészt szövetkezett útján, bármely politikai párttal való kapcsolat nélkül.

A gyors vagyonszerzés és az iparok igazgatásának mind kevesebb és kevesebb kézbe való összpontosulása kepelelne teszi a szakszervezetet (trades union) arra, hogy felvegyék a küzelemet a munkáltató osztály egyrészt szövetkezett útján, bármely politikai párttal való kapcsolat nélkül, a szakszervezetek (trades union) olyan állapotok épínél, mely lehetővé teszi, hogy a munkások egyik csoportját ellene uszítsák az ugyanazon iparban dolgozó munkások egy másik csoportjának, előcséte ezáltal, hogy egymást verjék le bérharcok esetén.

A szakszervezetek (trades union) szervezetei a munkáltató osztályt, a munkásokba beszállt ama tévhitet, hogy a munkás-osztályt a munkáltatókkal közös érdekek vannak.

E szomorú állapotokat megváltoztatni és a munkás-osztály érdekeit megóvni csakis egy olyképp felépített szervezettel lehet, hogy minden egy iparba tartozó — vagy ha kell, valamennyi tagja beszállt a munkát bármikor, ha sztrájk vagy kizárás van annak valamelyik osztályában, ily az egyen esett sérelmet az összesség sérelmének tekintve.

AZ IPARI UNIONIZMUS.

(Folytatás.)

A kapitalista, a ki immár egész iparágakat ellenőriz szervezeteivel, minők a monopolk, munkaadó-egyesületek és legtöbb esetben a kormányok is, zárt hatalmat képez a proletáriummal szemben. Nem kérdi, vajjon az egyik az acélbányák részvényese-e, vagy a másik a vasúttársaság. Mindkettő termelési eszközök tulajdonosa és emellegve zárt sorokban küzdenek az ébredő munkásság ellen. Részvényeik tulajdonánál fogva azonban kapitalista, mint már emittettük, egész iparágak ellenőrzővé váltak és így a kizsákmányolók, egy ipari egyesületbe szervezve, egységes hatálmint képeznek a proletáriummal szemben. Ezen szervezeti forma elérése az említett központosítási fok mellett igen könnyen volt lehetséges.

A kisüzem idejében minden hivatásbéli legények céhekben szervezkedtek, hogy ezen egyesületek útján anyagi helyzetük javítását küzdjék ki. Azon időtájt a munkások bérlharcát legnagyobb részt siker koronázta. A mesterek nem voltak egyetűs és ha valamelyiknél sztrájk volt, úgy annak rövidesen engednie kellett attól való féltében, hogy hosszabb munkabeszüntetés által egész vevőkörzéségt el fogja vesztíteni. Most azonban a verseny sok iparágban egyáltalán ki van zárva, másokban egyesületek létesítése által nagyon rendszeresítve. A kapitalistának tehát nem kell többé oly aggodalommal viseltetnie a sztrájkkal szemben, mint az előbbi mesterek.

Sok esetben a sztrájk által sújtott kapitalistát az ő szövetségeseit támogatják, a mennyiben az ahhoz érkező megrenteléseket átvállalják, vagy a sztrájkolókat egyszerűen más üzemág munkásaival helyettesítik (tanulatlan munkát televezve fel), s így nem egy sztrájk lesz eredménytelen épen annál fogva, hogy a munkásokat az ő elkülönített kis szakszervezeteik nagyon meggyöngítik. A legényesebbi

pontot hagyta épen figyelmen kívül a munkásság, t. i. hogy az ipart többé nem különböző szakkapitalisták ellenőrzik, hanem az összes szakkapitalisták egy központból kiindulva veszik. Hogy ennél fogva gazdasági ténis hárhatósan küzdhesselek, a munkásoknak például kell venniük a kapitalista szervezeti formát és minden iparág összes munkáit egy erőteljes szervezettel kell egyesíteniük a védelem és a támadás céljaira. Ha ezen szervezkedés mellett sztrájkolnak, akkor az ipar összes kergéi szüntelnek. És akkor aztán nem lehetnek többé egyik állam bányamunkásai sztrájkörökké egy másik államban sztrájkoló testvéreikkel szemben. A vasúti munkások sem fognak akkor többé egyik államból a másikba szent szállítani a sztrájk letörésére. Akkor az egész iparág munkássága sztrájkolni fog.

Ez az ipari szervezeti forma egyszerűs mind minden régebbi célféltékenységet is meg fog szüntetni. A közös érdek a szakma-ekülönítések minden ezeltől szétvető befolyását meg fogja szüntetni. Egyetlen, közös cél fog az összes munkások szeméi előtt lebegni: a közelgő szabadság, az eljövendő ipari köztiársaság. Ez a közös törekvés a szolidaritás kötelekeit meg okoz szorosabba fogja vonni közöttük. Anyagi érdekeik által összehordva, anyagi hely zetük azonnali emeléseért küzde, emberi érzelmeikkel osztyaljuk felszabadításért küzde, van-e hatalmasabb cél, mely e nagy testvériesülést mozgathatná? Ezen magasztos követelések oly erőt kölcsönöznek az „Industrial Workers of the World”-nak, a minővel még gazdasági munkásegyesület sohasem rendelkezett.

JAVUL A HELYZET.

Az American Federation of Labor imádkozik.

Javul a helyzet. Legalább a polgári lapok így írják. De az összes itt Amerikában megjelenő különféle nemzetiségű lapok között a magyar polgári lapok híntik a legtovább maszlágot népünk közt. Persze „hazafiságból”, mert mindent ezen a címen tesznek.

A helyett, hogy a helyzetet a maga valóságában ismertetnék, a munkásságot félrevezetik. Így pl. írják: Pittsburghban a Signal Co. két ezerháromszáz embert vesz fel és Pittsburgh környékén negyvennyolcezer ember jut munkához, e héten újra huszonöt ezer embert biztatunk munkával stb. Szóval hirdetik, hogy Pittsburghban a gyárak kerekéi csakugy zakaolnak mint azelőtt és hogy itten a válság nyomása alá, a mely annyi százezreinket dobott a nyomorúságba, kezdenek kibontakozni.

Mi nem várunk, és nem is várhatunk mást a polgári lapoktól. Mert tudjuk, hivatásuk a tények elferditése. Mivel hivatásuk, hogy a mai társadalom bajait vagy elhallgassák, vagy elferditik, nem is várhatjuk tőlük azt, hogy a mai bajokat, melyek a társadalmi rendszert tartatatlanságát bizonyítják, a maguk valóságában adják elő. Hancem mégis ki akarjuk mutatni, hogy ezek a lapok, melyek „mindent a magyarságrért”, „mindent véreinkért” című hangzatos frázisokkal dolgoznak, megint félrevezetik szeretteit véreiket.

Több munkástársunk a munkából kiesvén, a polgári lapokat olvassa tájékozottabb végett, az egyes államok munkaviszonyaira vonatkozólag. Így munkástársaink olvassa a Pittsburgh-i körüli rözsis híreket, tömegesen ide utaztak. De itt arra a meggyözdésre jutottak, miszerint szeretett véreiket becsapták, hiábavaló költségre ugrasztották, szerve csupa szeretetből. Mert mindent a magyarságrért.

A valóságban, Pittsburghban a helyzet napról-napra rosszabbodik. Azok a gyárak, melyek tíz-tizenöt ezer emberrel dolgoztak, ma egy-két ezer embert foglalkoztatnak. A Signal Co. megíról a magyar lapok írták, hogy kétezerháromszáz embert vesz fel, munkásainak felét sem foglalkoztatja. És nem mint a magyar lapok írták, hogy negyvennyolce és huszonöt ezer ember jut munkához, hanem az üzemek nagy része Pittsburgh és környékén a munkásokat tömegesen bocsátják el.

A Westinghouse Machine Co. több ezer munkásból néhány száz dolgozik. A Westinghouse Electric M. Co. tizenöt ezer munkásból, az utolsó időben körülbelül negyzezer dolgozott nyolc órára naponta, az is két részre osztva egy-egy részt minden második héten. E héten megint huszonöt százalékat bocsátotta el munkásainak. Az előmunkásokok a foremanokat padokhoz, gépekhez tették és hírlik, hogy rövidesen naponta csak öt órát fognak dolgozni. Bessmerben egy kohót meggyújtottak, többet kioltottak. S a környéken az apróbb gyárakat bizonyítalan időre egészen lezárták.

Munkástársak, a „forradalomra”, a louisianai árvaházra, a Magyar Vincének gyűjtött pénz meséje eléggé megtanithattak bennünket, mennyire a mi érdekkünkben dolgoznak a magyar polgári lapok. A jelen eset is, midőn munkástársainkat újra félrevezették hiábavaló költségre ugrasztották arra a meggyözdésre hozhatják munkástársainkat, hogy a saját lapjukat, a munkásság lapját pártolják, terjesszék, erősítsék, s hátat fordítva a polgári lapoknak, azoktól magokat félrevezetni ne hagyják!

1908 szökő év. Az Egyesült Államokban a szökő év arról nevezetes, hogy Hymen láncait az ifjú nők és férfiak tömegesen aggatják magakra. A ki csak teheti, megnyösül — férjhez megy.

A jelenlegi válságos év azonban nem kedvező a házassálandókra. Már a mult év utolsó hónapjaiban a házasságok száma nagy arányban csökkent, az elmult évek utolsó hónapjaihoz képest.

Hancem bezzeg járják most a válopörök. A Hymen láncaitól tömegesen megszabadulni óhajtok között. Az egyházak áldásával és ceremóniájával megkötött frigy gyenge kapcsolathoz, hogy a nehéz küzelem elmetülő gondja, a házasfelek gyakori surlódását vonva magatútan azt meg ne lazítsa.

Pittsburghban a District Courtok 1. 2. 3-as számánál a válopörök száz számu vannak bejelentve. Decemберben annyi válopört jelentettek be, mint még soha az utolsó évek decemберében. Naponta hasábokat hoznak a lapok a válopörök felől s ezek azt bizonyítják, hogy a válság oka, hogy a férj nem tartja el feleségét, és az itteni county hivatalos lapja is, mely nagyon is konzervatív irányu e válopörök 90%-ának okát a nehéz küzelemben folytatott házassélet megúnsát mondja.

Azt látjuk tehát, míg az egyik oldalon a jómódúak körében a télségekben töltött élet, az örökös élvezetek robbanták szét a frigyét és sokszor a családot is, addig a munkásnépek családi életét az örökös gondok keserítik és az abból kifolyó surlódások idézik elő a válásokat.

De azért a mai társadalom védői azt kiabálják: a szocialisták szét akarják a családot robbantani. Mi, akik olyan társadalmi rendszert akarunk felépíteni, a hol nem fogják a nehéz küzelemből kifolyó gondok a családi életet megkeseríteni, ahol nem lesznek semmivető paraziták, akik mások kizsákmányolásából szerzett pénzzel éltetik a prostitúciót, ahol a nő nem lesz kényszerítve, hogy érdekből menjen férjhez, szíve sugallatának ellenére, ahol a szerelmek az ára csak a szerelem lesz, ahol a körülmenyek kedvezők lesznek az ideális házasságra, ahol nem lesznek gazdasági válságok, melyek a vállások számát megsaporítják, Mi akarjuk a családot szétrobbantani?

Jan. 14-én Pittsburghban 175 bányász-küldött jött össze a United Mine Workers évi conventiójára. Összejöttek s meghallgatták Feehan kerületi bányász-elnök évi jelentését, ki szomorú jelentésben hangozott, hogy a bányászok nagy része nem fizeti a szakszervezet díjakát, és így kénytelenek voltak több jót fizetett hivatalnokot (mely fajtaból az Am. Federation of Laborben sok van) elküldeni. Ajánlotta, veszenek ki minden tagra három dollárt, mert pénz kell, sok pénz, legalább 90-100 ezer dollár.

A bérvisszonyok rendezése nem a jelen conventió hatáskörébe tartozik, mondá Feehan. (Most csak pénz kell, pénz, 100.000 dollár.)

Szónokoltak továbbá, az A. F. of Labor valennyi pittsburgi munkás hadnagyai. Eljöttek mindnyájan, elhozták magukkal a mult év verecséinek összes emlékeit. A mult évi gépész-sztrájkok 90%-ának verecséje nyomta a begyökét. A mikor addig taktikáztak az ő ösli taktikájukkal, a mig elérték a nyitott műhelyt, szóval kibörták őket mindennün.

Ezek a verecsék és a válság, a jelenlegi helyzet mégis megérlette őket a cselekvésre. Valamint tenni kell. Tenni kell még pedig valami nagyot, valami hatalmasat, valami merészet. Tenni kell, mert chezik az Egyesült Államok munkássága. Tenni kell, mert az Egyesült Államok munkásainak helyzetén csak is az Am. Fed. of Labor segíthet.

És tettek is, mert az elhatározást, még náluk is sokszor a cselekvés követi. Feehan elnök felszólítja a jelen volt néger papot a küldötték felállítás és az A. F. of L. munkás-hadnagyai a United Mine Workers küldöttéi elkezdte kimádkozni....

Egyesült Államok munkássága! Megjavul a helyzet! A mindentudó American Federation of Labor megtalálta a gyógyírt a helyzet megjavítására és megszünteti a válságot, megszünteti a nyomorúságot. A régi bibliai jelenegek megújodnak, az égőből a földre manna fog hullni, mert az American Federation of Labor, imádkozott....

V-s.

Figyelem!

Kik alapot nem kapják rendesen, levelező-lapon tudassák velünk a következő angol szó veggel:

Editor, Népakarat 516 E. 6th St New York.

I am a subscriber of your paper, but I don't get regularly. Please send it to this address.

Név.....

Szám és utca.....

Város.....

TÁRCA.

HÁRMAN.

Irta: Csizmadia Sándor.

Hárman voltak. Az ur, már tudniillik a fuvarosgazda, aztán a Sárga, a ló, meg a kocsis. A kocsis azért hagytuk leghátra, mert az, legálább a fuvarosgazda szempontjából tényleg a legutolsó. Volt egy negyedik társ is, a Szürke, de az a mi történetünkben nem játszik szerepet.

János minden nap hajnalban négy órákor már befogott és ment fuvarozni. Teglát vagy más egyebet hordani. Ilyen kora reggel a nagy városban még mindenki alszik, csak a lumpok vagy a kocsisok vannak ébren. A lumpok még el sem kezdtek az alvást, a kocsisok már kénytelenek voltak abbahagyni.

A hajnal még alig mutatkozott, mikor János már a teglgyár felé dőcögött a nehéz kocsiival. Utközben azzal szórakozott, hogy százsor is megfogadta magában, hogy no, most már csakugyan van alszik el, Persze, hogy néhány pillanat mulva újra lebicsakolt a feje. Egyszerre hirtelen felugrott, majd újra elhelyezkedett az ülésben. Most már azra a végleges elhatározással, hogy feltétlenül ébren maradjon. Hogy el ne aludjon újra, motyogni kezdett félhangosan:

— Mégis szégyen, hogy embrenyi ember letemre nem tudok a szemémnek parancsolni. Öklelvel jól megdörzsöltem mindkét szemet.

— Azelőtt, ha három éjszakát mulattam is egymásután, mikor fiatal voltam, fel se vettem. Mentem a táncból egynesen a dologba.... Ne! Sárga né! A ménkü üssön ebbe a dögbe! A Sárga haragosan nézett vissza a dühös kiabálásra. Nyilván neki se tetszett ez a korai járás-kelés. De jókor szölt rá a kocsis, mert bizony rögtön befordultak volna az áróba. Na ott aztán felfrissült volna János, mert az árok tele volt vízzel-sárral.

— Az ám! — folytatta gondolatait János — csakhogy akkor még fiatal voltam. Ez pedig nagy különbség. A rossz test elnyitódott és nem ártja már az igazságot. Aztán meg hát embernek való munka éjjel-nappal ígát venni? Hátha vasból volnék összekalapálva, nem elszakadnék-e?

János addig gondolkodott, hogy lázadni kezdett. Nem most először. Annymár régebben megtanult, hogy a kocsis is ember. Ez a tanulság nem hagyta nyugodni. Már a gazdáknak is megmondta egy párszor ezt az igazságot. Láttá is rajta, hogy haragudott érte az ur. Azóta, ha valami nem tetszett Jánosnak, mindjárt is azt vetette oda a gazdának:

— Tudja meg, hogy a kocsis is ember!

„Tulajdonképpen nem akart ezzel semmi különösét elérni, csak azt akarta, hogy a gazda dühöngjön. Mert a gazdák egyáltalán nem szeretik, ha munkásaik embereknek tudják magukat.

Szonyu sesterség, zakatolás, kiabálás verte fel Jánost álmodozásból. Nem tartott az egész egy percig. De hallotta a kiáltást:

— Az álomszuszék mindenét! Alszik mint a mormotér! Bár megismogatta volna a kerék egy kicsit a derekát!

A lovak ijedten lőköltek vissza. A kocsi úgy megállt, mint ha valami rettenetes erő hátrataszította volna. János meg előrebukott, hogy orrát majd a nagy csizmájába ütötte. Megjélt nagyon, de hamar magához tért. Hancem akkorára már mindennek vége volt. A vonat büszkén rohogott tovább. János nem tehetett egyebet, mint hogy iférgecsen megcsapkodta a lovakat, amiért úgy megijesztették. Pedig hiszen a Sárga sem oka, ha nem tudja elolvasni a figyelmeztetést:

— Vigyázz, ha jön a vonat!

Leginkább azt restellette János, hogy álomszuszéknak nevezitek. Pedig éppen most nem is aludt. Miért olyan büszke is az a mozdonyvezető, mikor ő is csak olyan szegény ember, mint a másik?

Nagyon elkecserevedő hajított ki a gyárhoz. Mig a kocsis megrakta teglával, addig se szunt meg a haragja. Sőt még növekedett, mert a tegla néhányszor úgy odacsapta a kezét, hogy azonnal véres hólyag támadt utána.

Szinte örvendett, mikor megint felülhetett a kocsiira és kedvére tölthette bosszúját a lovakon. Különsen a Sárgán, mert az gyalázatos dög volt. Ha rávágtak, mindannyiszor visszaruagott. Persze azzal is csak önmagának ártott, mert beleveterte lábát a hámfába.

János azonban nem sokáig bírta a haragot. Egészen kifáradt bele. Még talán a gondolkodásban is, no meg, hogy nagyon régen volt már az, mikor egészen jól kiáludta magát. Mikorra a városhoz közel értek, már egészen csendesen ült a kocsi elején. Sőt a fejét is bura hajtotta, annyira erősen vette megint az álmot.

Egy ízben a rendőr kardjával meg is verte a löcsöt:

— Ne aludjunk hē, mert majd baj lesz belőle! — mondta gögösen.

János felkapta fejét és csak mikor-már távolabb ment, akkor morogta oda a rendőrnek:

— Paraszt!

A rendőr ezt már nem hallotta mert ebből csakugyan baj lett volna.

A nagy városban igen sok kocsi jár. Terhes is, meg amolyan is. A gummirádlisok járnak leggyorsabban, pedig ha a bűnök is van sulya, akkor a gummikerekük, alig hogy mozoghatnak a rajtuk ülök terhe alatt. Itt már vi-gyázott János. Nem is történt semmi baj. Olyan szépen elkerülték a kocsik vagy az azokat, hogy gyönyörűség volt nézni.

Hanem egy meredeken megállott a Sár-ga is, meg a Szürke is. Fújta, zihált nagy-on. És mind a ketten visszaneztek szomorúan, mint-ha azt akarták volna mondani:

— Bocsnatot kérünk, de nem bírjuk tovább. Elég volt!

János megértette, hogy mit mondanak. Csakhogy mit ért a megértés? Itt huzni kell! Biztatgatni kezdte őket, eleinte szépen, könyö-röge:

— Gyi na! Sár-ga, Szürke! Na! Gyérünk csak! Gyi-i ne!

A lovak próbálták is mozdulni, de mikor lát-ták, hogy minden erőlködés hiába, nem mozd-ultak tovább, csak álltak fújva, reszkette.

János egy kicsit gondolkodott, de mindig ar-ra az eredményre jutott, hogy menni muszáj. A gazda követeli a fuvarát és minden napra ki-van számítva, mennyi munkát kell teljesíteni.

Elővette az ostort és azzal biztatta a lovak-at. Majd mikor ez se használta, a nyelét fordította és úgy csépelte a két jószágot. Azok ugáltak eleget, de a kocsit nem mozdították meg. Jáno, meg most már valóságos dühvel verte az álla-tokat, mert az járt eszébe, hogy a gazda me-gint haragudni fog a késés miatt.

— De micsoda vadállat maga ember?! Így verni azt a szegény állatot! Mindjárt rendör-közbe adom!

Az összeverődött tömeg közül kiáltott egy ur, aki tagja az állatvédő egyesületnek s en-nélfogva az állat baját meglátja, de az emberét nem.

— Hát jöjjön ide az ur, húzza ezt a kocsit, akkor majd nem bántom a lovakat! — felelt mérgesen János.

Még haragosabban nekiesett a lovaknak. Egyszerre a Sár-ga rántott egy nagyot, aztán nyomban összeesett. Azt mondják ilyenkor, hogy „megszakadt”. János azonnal odagrótt, hogy az istrángok közül kiszabadítsa a vergő-dő állatot. Felesleges igyekező volt pedig. A Sár-ga kintoldásában rugott meg egyet teljes erejéből, azután sem csinált többet semmit. Ha-nem az a rugás Jánost éppen fejben találta. Homlokába mélyen benyomultak a patkósze-gék, némelyek még azt is látták, hogy az agy-veleje kiirócsesent.

Éppen akkor érkezett oda a fuvarosgazda. A lovat nagyon sajnálta. Előkerült egy rendőr is, aki noteszébe írta a kocsi nevét.

— Így károsult az ember mindig! Garázda ember volt. Bánom, hogy szombat el nem bocsátottam! — sópáncodott a gazda.

A rendőr lenézett az összetört kocsisra s érzéketlenül mondta:

— No most megkapta a magát! De még szerencséje, mert jószágkínzásért kapott vol-na pár napot... Így is feljelentem!

EGYLETI HIREK.

A new yorki és brooklynai magyar szocialis-ták 1908 január 25-én, szombaton, este 8 óra-kor, az Orawetz-féle Árpád Hallban (431 E. 6th Street) NAGY NÉPGYÜLÉST tartanak a következő napirenddel: Az amerikai mun-kásság egyesülésének módzatai,

A Philadelphiai egyesült magyar munkás egyletek. 1908 január 31-én, pénteken este a Labor Lyceum nagyertermében, 6-ik és Brown utcák sarkán táncmulatsággal egybekötött szünelőadást rendeznek. Szünelőadás után Sztan, kerül Hauptman Gerhard világhírű szimfónia:

A TAKÁCSOK.

Dráma 5 felvonásban. Rendező Basky Lajos. Sugo Pokorny Mihály. Kezdeté este 8 órakor. Belépő-jegy 25 cent.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. osztálya. 1908. február 1-én szombaton, az Orawetz-féle nagyteremben. 431 E. 6th Str., szünelőadással és világpostával egybekötött KEDÉLYES ESTÉLYT rendez. Kezdeté este pontban 8 órakor. Belépő díj 25 cent. Szabad ruhátár.

Pittsburg és környéke Szoc. Munk. Szerve-zet január 28-tól angol tanfolyamot rendez. Az érdeklődők a felvételeket a szerdai gyűlésen megtudhatják.

A St. Louisi Marx Károly Munkás Önképző Egylet 1908 február 29-én este a Concordia Club Hall-ban, 1441 Chouteau Avenue, NAGY ALARCOS BALT RENDEZ. Kezdeté 8 órakor. Belépő-díj 25 cent.

A New Brunswicki Magyar Munkás Müked-velők 1908 január 27-én, hétfőn, este az Ar-mory Hallban műsorral egybekötött álarcos bált rendeznek. Belépő díj 25 cent. Kezdeté este 7 órakor.

Figyelmeztetem az osztályok titkárait, hogy a részükre küldött naptárakért mi fizettük a szállítást. Ha a szállító önköztől is kérte a költséget, értesítsenek engemet, hogy a panaszt megtehessem a társaságnál.

Gonda, könyvkereskező.

SZERVEZETEK ÉS ELVTÁRSÁK FIGYELMÉBE!

Értesítjük mindazon osztályokat és egyes elvtársakat, kik Somogyi Mihály szervezet körükben óhajtják, hogy levelezésük a kö-vetkező címre küldjék: Január hó 11-től január hó 24-ig M. Somogyi c/o L. Molnár, 2066 W. 32d St., Cleveland, O.; január hó 25-től február hó 8-ig M. Somogyi c/o L. Gross, P. O. B. 385, E. Pittsburg, Pa.

SZERVEZETEK FIGYELMÉBE!

A "Népakarat" 1907-iki évfolyama kötvé \$2.50. Ajánlatos volna, ha a szervezetek könyv-táráik részére beszereznek.

Uj osztály.

Az elnyomott, kizsákmányoló munkások mindjobbjan felismerik bizonytalan helyzetü-ket, és látják annak módját, miként kell önnön magukat és családjukat biztonságítani. Tudják, hogy szűrtörvénnyel gyengék vagyunk, s épen ezért csoportosulnak egy táborba, hogy betegség vagy baleset esetén egymást kiegészítsék. Egy ilyen felvilágosított munkásoké jött egybe Hoboken, N. J. a hol megalakították a Beteg-ségvédő Szövetséget egy osztályt. Üdvözöljük az új harcosokat s reméljük, hogy keves időn belül a Hobokenban élő magyar munkásokat egy táborba fogják vonni. Egyben nem mu-laszthatjuk el felhívni az Egyesült Államok-ban élő elvtársak figyelmét, hogy kövessék a Hobokenban lakó elvtársak példáját.

Az intéző bizottság.

REGÉNY.

A Pénz.

Írta Zola Emil. (Folytatás.) 27

— Sem tized, sem ötvenet, sem százezet! Mehet akármeddig, én mindig csak nemet fogok mondani... A mint látja, egyetlen élcsert sem hordok. Oh, nagyon sokszor megkínálták már különféle aján-dékokkal, pénzzel, de nekem nem kell semmi. Nem elég, ha meg van a magam élve-zete?... Gondolja meg, hogy férjem szeret és én is szeretem őt. És épp ezért nem akarom bánat által megölni...

Saccard e váratlan ellentét által felízgat-ta, közel egy hónapig állhatatos volt. Mosoly-gó arcoeskájával és nagy, gyöngéd szemével majdnem önkívületbe hozta őt. Hogyan? Hát pénzért nem lehet megkapni mindent? Itt van egy asszony, ki másoknak ingyen kedvez s kit ő rengeteg kincsért sem tud megvásárolni? De egy este a hiúság legnagyobb élvezetében volt része. Ez volt életpályájának tetőpontja. Bál volt a külügyminisztériumban. A kijárat alkalmából rendezett ünnepséget Saccard arra szemelte ki, hogy a Jeumont asszonnyal el-töltött éjről nyilvánosan is beszámoljon; mert mindenki, a ki a szép nő egy szer birta, egy-szer nyilvánosan is megjelennhet vele.

Éjfél felé tehát Saccard a miniszter szalonjá-ban, a karlampák csillogó fényében, Jeumont asszony társaságában tartotta bevoulását. Mő-göttük jött a férj. Megjelenésükkel szétváltak a csoportok; széles utat engedtek a közszem-lére kített kétszáz ezer frankos szeszélynek, a korlátlan kéjvágy és örült pazarlás és botránýá-nak. Mosolyogtak, sutogtak, de a kivágot de-rekából kiözlő, bódító illat közt, igazi har-ag nem volt sehol, a zenekar hangjai elandali-tottak mindenkit.

A háttérben a kíváncsiak egy másik csoport-já tolongott egy hatalmas, ragyogó, daliás alak körül, a ki fehér, vértés egyruhában volt. Bismarck volt ez, a ki hatalmas természetével az ősidők hódítóira hasonlított, Sadova után egész Németországot kiszolgálta Porosz-ságnak és a háború, mely a luxemburgi kéré-dés alkalmából már májusban is majd kitört volna, most már elkerülhetlenné vált. Midőn Saccard, diadalmas arccal ment végig a ter-men, Jeumont asszonnyal a karján, Bismarck gróf egy pillanatra abba hagyta a nevetést és mint valami kedélyesen gúnyolódó óriás, ki-váncsi bámulattal nézett utánuk.

NYOLCADIK FEJEZET.

Karolin asszony ismét egyedül volt. Hamelinnel, az alapnak százötven millióra való emelése miatt, november első napjig Párisban kellett maradnia. Mielőtt elutazott, arra kérte nővérét, hogy álljon ellent az általános, bódító mámorok és a mint az árfolyam megaladta a kétezeret, adja el papírjait.

A mint Karolina asszony ismét egyedül ma-radt, még szépszorta kelletlenebbül érezte ma-gát az eszévesztett, felhevült környezetben. No-venber első hetében az árfolyam elérte a két-ézerkét-százat. Nagy volt hát az öröm és új-jongás mindenfelé! Szegény emberek gazda-gokká lettek és a gazdagokban égett a telhe-tetlen vágy, hogy még gazdagabbakká legye-nek. Hatással volt erre perze a kiállítás is. Az összes értékpapírok emelkedtek és a leg-kétezebbeknek is akadt bevölvők. Meg volt hát a veszély, hogy az általános szédéltségben be-állott első recesszésnél romba dől minden.

Karolina asszonyban kétségkívül meg lehe-tett ez a balsejtem, mert szíve az Universe-lenek minden újabb ugrásánál összeszorult. Még nem keringett ugyan semmi rossz hír, legfeljebb csak halk borzongás járta be a csodá-lkozó és legyőzött baissierek sorát; a csőn-des rázkódások jeleztek a jövendő bukást.

Különbön még egy másik bosszúság is érte Karolin asszonyt. A munkásmenhelyen végre meg voltak elégedve Viktorral, a ki konok hallgatásba merült. Saccardnak még mai napig sem mondott el semmit, mert fájt neki a meg-szégényülés, melyet annak éreznie kellett. Maxim, kinek a kétezer frankot a maga zsebé-ből fizette ki, kerekén megtagadta a többi négynek kölcsönadását s így neki is vissza kel-lott utasítania Busch ismételt követelését, ki a hátrálékos összeg lefizetését kérte. Ez végre elveszítette türelmét és elkeseredésében egy szép napon azt határozta, hogy egyenesen Sac-cardhoz fordul. Azt írta neki, hogy bizonyos régi papírok miatt, melyeket a Rue de la Har-pont találtak, fáradjon el irodájába és oly tisztán célzott a régi dolagra, hogy Saccard okvet-lenül hozzá siet majd. De éppen ez a levél, melyet a Rue St. Lázáretbe címezett, Karolina asszony kezébe került, ki azonnal felismerte az irást. Most egy ideig azon tanakodott, ne siessen-e azonnal Buschhoz, hogy kifizesse a hátrálékok. De azután meggondolta, hogy jobb így, ha más valaki adja tudtára a dolgot. Mikor Saccard este hazajött, s a levelet átvette, Karo-lina asszony csak egész egyszerűen elkomo-lyodni látta s azt hitte, hogy valamely kelle-

A TÁRSADALMI FORRADALOM.

— írta Karl Kautsky. —

I.

(Folytatás.)

A DEMOKRÁCIA.

Dé hogy lehetséges mindez a szocialista képviselőnek a kép-viselőtestületben mindinkább növekedő számával szemben? Ez igen könnyen magyarázható meg, ha a tény nem magában veszszük szem-lőgyre, hanem az érem másik oldalát is megtekintjük. Igaz, hogy a szocialista képviselők száma nagyobbodik, de ezzel együtt züllik a polgári demokrácia is. Igen gyakran mutatkozik ez külsőleg, szavazat-ainak kibesedésében s állandóan nyilvánuló belső zűllésében. Mind gyávább és jellemtelenebb lesz és a reakcióval szemben csak azzal tud védekezni, hogy késznek nyilatkozik még reakcionárius politika folytatására is, s tényleg folytatja is azt mindent, a hol csak kom-mányra jut. Ez a liberalizmus mai módszere a politikai hatalom meg-hódítása érdekében.

Midőn Bismarck uralmat inogni látta, meghosszabbította a német birodalmi képviselőtestület országgyűlési ülészkakát három évről ötre. Kétségbeesett, reakciós rendszárvál volt, mely a megbotránkozás viharát idézte elő. Franciaországban azonban az utolsó radikális mi-niszterium, a köztársaság védelmezője, egy szocialista miniszterrel a kabinetben, közvetlenül a választások előtt kérte a törvényhozási ciklus idejének négy évről hatra való meghosszabbítását, mely kére-lmények a republikánus többség eleget is tett! A szenátus nélkül ez az ós-reakciós rendszárvál törvénynyé is lett volna.

De nemcsak a polgári liberalizmus szűnik ugyanazon mértékben a melyben a szocialdemokrácia növekszik, de ugyanazon időben is, a melyben a szocialdemokrácia befolyása a parlamentekben erősödik, maguknak a parlamenteknek befolyása hanyatlak. Ez a két jelenség egyidejűleg megy végbe, azonban semminemű közvetlen összefüggés-ben sincsenek egymással. Ellenkezőleg, azon parlamentek, melyekben nincs szocialdemokrácia, mint a száz, vagy porosz kamarában, még gyorsabban veszítenek tekintélyükből és tettereükből, mint a többiek.

A parlamentek zűllésének a legkülönbözőbb okai vannak. Ezen okok legfontosabbja gyanánt azonban nem szabad a parlamentarizmus technikát tekintenünk, melyek az ügyrend vagy a parlamentáris hatá-skörök terjedelmének megváltoztatásával megszüntethetők volnának; a legényesebb okok azon osztályok jellemében rejlenek, melyek a parlamentarizmus által meghatározólag hatnak ki a kormányra.

A parlamentarizmusnak, ha virágzni akar, két előfeltételre van szüksége. Mindenekelőtt egy erős, egészséges többségre és aztán egy nagy társadalmi célra, mely felé ez a többség erőlyesen törekszik és a mely felé tereli a kormányt is. Mindkettő megvolt a parlamentariz-mus a nemzet jövőjét képviselte, annak akadálytalan kifejlődése érde-kében az összes néprétegek sorompóba állottak, melyek parlamentarizmus szemponthó jelentékenyek voltak, mindenekeiőt az intellektuellek tömegei; de a kispolgárok, sőt a munkások többsége is követte a pol-gári vezérletet.

Igy jött létre a liberalizmus, mint zárt párt, nagy célokkal. A li-beralizmus küzdelmei a parlamentért és a parlamentben adták meg ennek a maga jelentőségét.

Azóta bekövetkezett ama fejlődés, melyet fenn vázoltam, mely a külön osztálytudatot kifejezésre juttató proletáriátust, valamint az intelligencia, a kispolgárság, a kisparasztság, egy részét a szocialista táborba úzi, a kispolgárság, a parasztság hátralevő részét teljesen re-akcionáriussá teszi, miközben az ipari töke legerőteljesebb elemei a a haute finance-al egyesülnek, mely sohasem fektetett nagy sulyt a parlamentarizmusra. báf szükség esetén azzal is el tud bálni, miként ezt a Panama-eset bizonyítja.

Igy züllik szerte elemeire a liberális párt, anélkül, hogy az uralko-dó osztályokból egy más nagy parlamenti párt képződött volna ki

metlen üzleti ügy, el értesíti. Nyugodt mozdul-lattal zsebrevágtá a levelet és elhatározta me-gában, hogy eleget tesz a felszólításnak.

Napok multak, elérkezett november második fele és Saccard még mindig nem látogatott el Buschhoz. Éppen akkortájt haladta meg az ár-folyam a kétezerháromszázat és el volt ra-gadtatva. Már mind erősebb ellentállást érzett a tözsdén, mennél örültebben haladt a hausse. Már kétszer kellett álnévek alatt saját magá-nak vásárolnia, hogy meg ne zavarja az áruk emelkedését. Játékszenvedélyének izgatottsá-gában el nem mulasztotta, hogy Karolina asz-szonnyal ne beszéljen a helyzetéről:

— Nekem úgy tetszik, hogy nemsokára me-legünk lesz. Oh, most már nagyon erősek va-gyunk nekik. A háttérben Gundermann sejt-men, ez az ő módszere: rendszeresen el fog adni, ma annyit, holnap annyit és mindaddig emeli a számot, mig megrázkódat bennünket.

— Ha van Universelje, jogosan cselekszik, ha eladja, — szólt Karolina asszony komoly hangon.

— Miért jogosan?

— Bátyám is megmondta már önmek, hogy a kétezeren felül az áruk tisztán örültek.

— Adjon el hát én is!... — kiáltott Saccard magánkívül. — Igenis, játszszék ellenem, ha teljes legyőzetésemet akarja.

Karolina asszony elpirult. Engedve bátyja parancsának, tegnap eladott ezer részvényét és mint a besületességeknek egy elkésett cseleke-dete után, teljesen megkönnyebbülve érezte magát.

— Tegnap is egész halom értékpapír került a piacra, — szólt aztán Saccard tovább és ha-nem vettem volna magam közébe, az ár csök-kent volna.

Saccard ezután tényleg nem volt többé a maga ura. Mindig diadalmaszkodott, de mindig azon a ponton volt, hogy vereséget szenvedjen. Sandorff bárónét is már csak hetenkint egyszer látogatta meg. A pasztorórákban Saccard még-is csak elárult neki egyet-mást, s ő rendszeren nyert, de most, a mint ismét követte egyszer Saccard tanácsát, vesztett s ez időtől fogva iránta való bízalma megcsökkent. A legrosz-

szabb az volt a dologban, hogy az Universelli ellen folytatott csendes ellenmozgalmak a tözsdén napról-napra növekedtek.

Jantrou megmagyarázta neki, hogy Gunder-mann bizonyára a contremine élen áll, mely az Universele ellen kezd dolgozni. Ha tehát Sac-card nem bizonyul szeretetreméltónak, nem parancsolja a józan ész, hogy jó láb-on igyekez-zék állni az ellenféllel, a nélkül, hogy vele sza-kitson? Így mindent tudhat a két táborban tör-ténendőkről.

— Nos, akarja? Kössünk egyezséget, közö-sen értesítjük majd egymást és mindent el-mondunk, a mit megtudhatunk.

Sandorff báróné már másnap elment Gun-dermannhoz.

Mikor az alkalmazottak és bizományosok tö-megében a báróné megjelent, Gundermannt oly köhögségi roham közepette találta, mely majd elérte a torkát. A háttérben ült, egy ab-lakmelyedéssben, mig három unokája ott ját-szadzott körülte a földön.

— Nos, most mondja meg, a mi mondanivalója van.

— Nincsen semmi mondanivalóm, mint hogy megköszönjem jószágát, hanem egy nagy kére-sem volna.

Odahajolt hozzá és keztücs kezezekeivel vég-gy simította térédt. Elmondta, mily szeren-csétlen a házassága s mint kellett magát a já-tékra adnia, mert férje nem értette meg szük-ségeit. Most pedig itt van a tözsdé veszélyes útján és nincs senki, a ki tanácsolna neki.

— De, — szólt Gundermann — azt hittem, hogy van valakije!

— Oh, valaki! Nem, az senki... Önt szeret-ném, a mestert. És ez valóban nem kerülne nagy fáradságába, hogy néha-néha egy szót szóljon nekem. Még hálás is lennék ezért egész lényemmel.

Majd közelebb lépett és körülfogta őt lan-gyos leheletével, finom és kábító illatával, mely egész testéből áradt. De a bankár teljesen nyu-godt maradt; az ő érkejei teljesen elhaltak, neki már nem kellett küzdenie a kisértések el-len.

(Folytatjuk.)

egységes jelleggel, mely annak helyére léphetett volna. Mentől reak-ciósabbá válnak a bírtokos osztályok annál kevésbé alkotnak egysé-ges tömeget, annál jobban szétesnek egyes kis pártokká, annál nehe-zebb lesz egységes parlamenti, többséget összehozniok. Mindinkább csak az tesz már lehetővé egy többséget, hogy a legkülönbözőbb irá-nyok pillanatnyi többségre verődnek össze, koalíciókba, melyek a legbizonytalanabb alapokon épülnek fel, mert nem benső kapcsolat, csupán külső célszerűségi szempontok irányítják őket, melyek eleve terméketlenségre vannak itélve, mert elemük oly különböző fajtaúak, hogy csak egy tarthatók össze, ha mindegyikük lemond a saját irá-nyában történő határozott működéséről. Sajátságos félreismerése ezen koalíciók lényegének, melyek a parlamentarizmus silyedésének kö-zönhetik létezésüket és annak politikai és társadalmi tehetetlenségét jelezik, ha az azokban való részvételben a proletáriátusnak lassu fo-kozatos belenövését látják a politikai hatalomba.

A társadalmi fejlődés azonban nem pusztán a nagy, egységes par-lamenti pártoknak számos, különböző, sőt ellentétes frakciókra való szertezűlléséhez vezet, hanem oda is, hogy a parlamenti többségek igen gyakran reakciósabbak és munkásellenesebbek, mint a kormányok. Ha ezek az uralkodó osztályoknak csak segédei is, úgy mégis több bepillantásuk van a politikai és társadalmi viszonyok összességébe és bármennyire akaratlankül szolgálja is csupán az állami hivatalnok-sáreg a kormányt, úgy mégis ez saját életét és saját irányzatokat fejt ki, melyek a kormányra visszahatnak. A bürokrácia azonban az értelmiségből sorozódik, a melyben, mint láttuk a proletáriátus jelen-tőségének felismerése, ha még oly bátoratlanul is, fejlődőfélben van.

Minden odavezet, hogy minden reakciós és munkásellenes érzel-meik ellenére is, a kormányok nem ritkán még sem járnak el oly vak dühöl, mint a mögöttük álló uralkodó osztályok és ő kispolgári és paraszti hátdűjükkel. A parlamentek, melyek azelőtt annak az esz-kőzei voltak, hogy a kormányokat a haladás útján előretolják, mind-inkább oly eszközökké válnak, melyek még azt a kevés haladást is meg-husítják, a melyre a viszonyok időközönként kényszerítik a kor-mányokat. Oly mértékben, a minőben a parlamentarizmus által ma-napság uralkodó osztályok fölöslegessé, sőt ártalmassá válnak, a par-lamentáris gépezet is veszít jelentőségéből.

Ha másrészt a proletár választók tömegeire való tekintet egy képviselőtestületet időközönként mégis arra kényszeríti, hogy mun-kásbarátságban és demokráciában utazzék és abban a kormányt tul-cilitálja, úgy ez elég eszközt talál, hogy a parlamentet kijátsza.

Az Egyesült Államokban a szakszervezetek elleni küzdelmet nem annyira a képviselőtestületek viszik, mint inkább a bíróságok, ugy-szintén a lordok igazságszolgáltatása és nem a választóktól függő alsóház törvényhozása az, mely most Angliában indította meg a szak-szervezetek elleni támadásokat.

Igy ég a gyertya mindkét oldalról, az uralkodó pártok, mint a kormányok, mind nagyobb terméketlenségre kárhoztatják a parla-menteket. A parlamentarizmus mindinkább képtelen lesz valamely ha-tározott irányu politika követésére. Mind elaggottabbá és tehet-lenebbé válik és csak akkor ébredhet ismét új erőre és ifjuságra, ha azt az egész államhatalommal egyetemben meghódítja a felemelkedő proletáriátus és saját céljainak szolgálatába állítja. A parlamentariz-musnak távol attól, hogy a forradalmat lehetlenné, vagy csak fölös-legessé is tegye, sokkal inkább szüksége van magának a forradalom-ra, hogy ismét életképes legyen.

Felreértések kikerülése végett meg kell jegyeznem, hogy mindezt-nem azért mondom, mintha a demokráciát fölöslegesnek tartanám, s azt hinném, hogy szövetezeket, szakszervezeteket, a szocialdemokrá-ti behatolása községi képviselésekbe és parlamentekbe, s egyes reformok kivívása azokban, értéktelen volna. Mísem volna tévesebb ennél. El-lenkezőleg mindezt megbecsülhetetlen értékkel bíró proletáriátusra nézve, csak mint eszköz válik értéktelenné, mint oly eszköz, mely a forradalmat, azaz a politikai hatalomnak a proletáriátus által való meghódítását megelőzhetné.

(Folytatjuk.)

